

УДК 330.341.1

Б. Андрушків, Т. Павлусик

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ІНСТРУМЕНТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У сучасних умовах економічний розвиток національної економіки неможливо уявити без розвитку інноваційного, особливо враховуючи вплив на економіку країни світової економічної кризи. Становлення країни як високотехнологічної конкурентоспроможної держави неможливе без впровадження новітніх технологій.

В Україні, яка має високі показники розвитку сфер, що є первинними джерелами інноваційного розвитку, інноваційний потенціал використовується, у порівнянні з іноземними країнами, менш ефективно. Це створює загрозу перетворення України у країну, яка експортує сировинні ресурси для промислового та інтелектуального виробництва.

Наукоємність промислового виробництва в Україні складає близько 0,3%, що на порядок менше світового рівня. За випуском продукції 3-й технологічний уклад в Україні сьогодні складає майже 58%, 4-й технологічний уклад – 38%, і лише 4% припадає на 5-й технологічний уклад. У ситуації послаблення інвестиційної активності і відсутності результативної промислової політики, заходи з реструктуризації економіки не призвели до модернізації виробництва на основі передових технологій, що забезпечують конкурентоспроможність усіх компонентів продукції по всьому технологічному ланцюжку її випуску.

Досвід “нових індустріальних країн” та ряду країн з перехідною економікою свідчить, що пріоритетні напрямки державного фінансового підтримання стосувалися насамперед технологічно передових галузей економіки, які детермінували науково-технічний прогрес країн і мали досить конкретний характер. Для України такими напрямками є галузі, що складають основу “економіки знань”, а саме: розвиток комп’ютерних мереж; створення нових поколінь мікросхем; створення телебачення з високим ступенем можливостей екрана; нові ліки та засоби захисту рослин; створення нових матеріалів; створення автомобіля та літака нового покоління, кардинальна модернізація залізничного транспорту; розвиток природоохоронних технологій; розроблення нових функціональних біоматеріалів; розроблення нових джерел енергії; створення нового покоління ядерних реакторів і засобів контролю та інші. Для технологічного прориву Україні саме за цими стратегічно важливими напрямками повинні створюватися такі передумови, як матеріальні, інтелектуальні та виробничі ресурси, проте для цих проектів закономірно бракує фінансових коштів.

Фактичне фінансування науково-технічної діяльності з Державного бюджету протягом останніх 5 років не перевищує 0,4% ВВП при визначених статтею 34 Закону України “Про наукову та науково-технічну діяльність” – 1,7%. Питома вага програмно-цільового фінансування наукових досліджень не перевищує 10% загальних витрат на науку при законодавчо встановлених 30%. Крім того, на даний час діє більше двохсот законодавчих актів, що регулюють діяльність в інноваційній сфері, норми яких часто суперечать одна одній. Саме тому, результативність інноваційної діяльності в Україні не відповідає вимогам забезпечення стабільного інноваційного розвитку.

За цих умов інноваційна стратегія як така, що за визначенням сприяє підвищенню рівня прибутковості національних підприємств, може стати реальним простором для багатогранної співпраці держави і бізнесу.